

Seghers, Anna – Transit

Van Genneep, 295 pagina's

Anna Seghers is het pseudoniem van Netty Radvanyi, geboren Reiling. Zij was een (deels) joods communiste, geboren in 1900. Zij kon dus niet rekenen op enige clementie van de zijde van de nazi's en vluchtte na een korte gevangenschap naar Parijs vanwaar ze uiteindelijk in 1940 via Marseille naar de Verenigde Staten emigreerde. Na de oorlog keerde zij terug naar Europa en werd overtuigd burger van de DDR. Zij schreef vele boeken tot op hoge leeftijd en was een enthousiast pleitbezorgster van Stalin. Anna Seghers is bekend geworden door twee boeken, *Het zevende kruis* en *Transit*, beide voorbeelden van Exilliteratuur. En *Transit* is in ieder geval een zodanig prachtige beschrijving van het leven van mensen op de vlucht, dat ik voornemens ben ook *Het zevende kruis* aan te schaffen. Marseille vormde een van de belangrijkste vertreksteden voor vluchtelingen, veelal intellectuelen, die destijds, aan het einde van de jaren dertig tot in het eerste oorlogsjaar uit Europa probeerden weg te komen. Maar wie een plaats wilde bemachtigen op een schip naar elders moest wel over een eindeloos geduld beschikken om alle vereiste documenten te verzamelen die nu eenmaal nodig waren om het Avondland te kunnen verlaten.

De uiteindelijk tragische liefdesgeschiedenis wordt verteld door een Duitser die een gevangenkamp in Saarland ontvluchtte en, net als Anna Seghers, via Parijs terecht kwam in Marseille. Zijn leven raakt verstrikt in het leven van een Duits schrijver en diens geliefde die elkaar door tal van verwickelingen zijn kwijtgeraakt. In Marseille komt de verteller in contact met deze geliefde en hij wordt hopeloos verliefd op haar. Ofschoon hij zelf in het geheel niet van plan is Europa te verlaten, besluit hij zich in te spannen om

haar de vereiste documenten te helpen verkrijgen. In deze zoektocht naar formaliteiten en documenten passeert een groot aantal andere gelukzoekers, verschoppelingen en vluchtelingen de revue. Seghers geeft een werkelijk prachtige en indringende beschrijving van al deze levens en hun vaak tragische wederwaardigheden. Eindeloos wachten, teleurstelling op teleurstelling bij het verkrijgen van documenten, het voortdurend vastlopen in gekmakende bureaucratieën van consulaten en ambassades en de angst voor razzia's van de Duitsers, de voedselschaarste en een enkele keer een geslaagd vertrek.

En ondertussen ontwikkelt de plot van deze sterke roman zich naar een steeds spannender apotheose, waarvan ik hier niets zal onthullen. Het leven is genadeloos, dat wisten we al maar Anna Seghers heeft er een ontroerend mooi boek over geschreven. Dat van Stalin vergeten we dan maar.

Enno Nuy

Februari 2013